

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิค
ผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*

DEVELOPMENT OF A LEARNING MODEL USING FOUR BLOCKS APPROACH AND
MIND MAPPING TECHNIQUE TO ENHANCE READING FOR MAIN IDEA ABILITY FOR
MATTHAYOMSUKSA 1 STUDENTS

ชฎากานต์ เจริญอินทร์ Chadakan Charoen-in

โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง Tessaban Banmuang School, Thailand

Corresponding Author E-mail: mawchadakan@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง สังกัดเทศบาลเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 33 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) รูปแบบการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า กระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อกเป็นแนวทางการสอนทักษะการอ่านโดยให้อีกผู้อ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่ามีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขั้นเลือกอ่านเอง (2) ขั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง (3) ขั้นแนะให้อ่าน ผูกกลวิธีการเรียนรู้การอ่าน และ (4) ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แบบภาคสนาม เท่ากับ 82.23/87.56 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.64/87.47 และ 4) ผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไข พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: เทคนิคโฟร์บล็อกส์, เทคนิคผังความคิด, การอ่านจับใจความ

Abstract

The aims of this article were 1) to study the basic information to develop a learning model by employing the Four Blocks approach and the Mind Mapping technique in order to promote reading for main idea ability among Matthayomsuksa 1 students; 2) to develop and find effectiveness of the developed learning model by using the Four Blocks approach and the mind mapping technique to promote the reading for main idea ability for Matthayomsuksa 1 students to reach the effective criteria of 80/80; 3) to try out the developed model by using the Four Blocks approach and the mind mapping technique to increase the reading for main idea ability for Matthayomsuksa 1 students, and 4) to assess the learning achievement and satisfaction of students toward the learning by using the Four Blocks approach and the mind mapping technique. The sample group consisted of 33 Matthayomsuksa 1 students studying in 1/3 classroom of Tessaban Banmuang School, Kaengkhohi district, Saraburi province in the semester 1 of the academic year 2020. They were acquired by using a cluster random sampling. This research is considered the research and development. Research instruments were 1) the developed learning model; 2) learning achievement test, and satisfaction questionnaire. Findings revealed that 1) regarding the basic information study, it was found that the Four Blocks was an approach used to teach reading skills by allowing opportunities for experts, teachers, and students agreed on needs to develop the learning model; 2) there were 4 steps of learning which consisted of (1) self-choose reading; (2) studying words/stories; (3) recommended reading/practicing reading strategies, and (4) reflections and summary writing. The efficiency E_1/E_2 of the field tryout was 82.23/87.36; 3) the model tryout result E_1/E_2 was 82.64/87.47, and 4) the assessment and improvement showed that learning achievement before and after executing the model was different at a statistical significant level of .01 and the students expressed their satisfaction at the highest level.

Keywords: Four Blocks Technique, Mind Mapping Technique, Reading for Main Idea

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญสำหรับคนไทยทุกคน เพราะทุกคนต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยยังแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจความสัมพันธ์อันดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจการงานและการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานแก่ผู้เข้าประชุมของชุมนุมภาษาไทย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความตอนหนึ่งว่า “ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ... ประเทศนั้นมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน ... เราโชคดีที่มีภาษาของเราเองตั้งแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาไว้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 1) ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเอกลักษณ์และภาษาประจำชาติจึงได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นสาระหนึ่งในสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มที่เป็นพื้นฐาน ที่สำคัญที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ โดยจัดอยู่ในกลุ่มแรกของสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้หลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยดังนี้ คือ สาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน สาระที่ 2 ท 2.1 การเขียนใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สาระที่ 3 ท 3.1 การฟัง การดูและการพูด สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึก ในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ สาระที่ 4 ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สาระที่ 5 ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ผู้รายงานได้ทำการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง สังกัดเทศบาลเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี พบว่า นักเรียน ส่วนใหญ่ขาดทักษะการอ่าน ไม่สามารถจับสาระสำคัญของเรื่องประเภทต่างๆ ได้ถูกต้อง และเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2560 เป็นรายหน่วยการเรียนรู้พบว่า หน่วยการเรียนรู้ เรื่องการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คือ คะแนนเต็ม 15 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.79 คิดเป็นร้อยละ 58.60 (โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง, 2560) เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้ระดับผลการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่น่าพอใจนั้น พบว่า สาเหตุหนึ่งคือ นักเรียนขาดทักษะในการอ่านจับใจความ ไม่สนใจการอ่าน ไม่เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านไม่สามารถอ่านจับใจความเรื่องที่อ่านได้ บอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่านไม่ได้ อีกทั้งนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนมาตั้งแต่การเรียนชั้นพื้นฐานจึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อระดับชั้นที่สูงขึ้นและจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการอ่านของนักเรียน สรุปได้ 3 ประการ ดังนี้ ประการที่ 1 นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ประการที่ 2 นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านหนังสือ เปื่อหน่ายการอ่านหนังสือไม่ได้อ่านเพราะอยากอ่าน แต่ต้องอ่านเพื่อให้ทำข้อสอบได้ ดังนั้นเมื่อพ้นจากห้องเรียนหรือช่วงปิดภาคเรียน นักเรียนจึงรู้สึกหลุดพ้นจากความจำเริญในการอ่านหนังสือและประการที่ 3 นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้หรือจับใจความได้ไม่ถูกต้อง จะจับใจความได้เพียงเรื่องสั้นๆ ข้อความสั้นๆ เท่านั้น และใช้วิธีการลอกข้อความหรือเนื้อเรื่องไม่สามารถสรุปเป็นคำพูดของตนเองได้

กระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อก (Four-Blocks) เป็นแนวทางการสอนทักษะการอ่านโดยให้โอกาสแก่ผู้อ่าน ได้เลือกวัสดุการอ่านเพื่ออ่านเอง จากนั้นเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ในขณะที่อ่าน ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์จากบทอ่านและเขียนสรุปเรื่องที่อ่านเพื่อให้สามารถจดจำเรื่องที่อ่านและเข้าใจรูปแบบการเขียนของผู้เขียน ซึ่งมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ซึ่ง Golden & Gulthire (1996) กล่าวว่า การที่ผู้อ่านจะเข้าใจในบทอ่านที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องเชื่อมโยงความหมายจากเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมและประสบการณ์ที่อ่าน นักเรียนที่ได้รับประสบการณ์ความรู้ที่หลากหลายจากภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ประสบการณ์และความรู้เหล่านั้นจะได้รับการสะสมแล้วนำมาใช้เชื่อมโยงความรู้จากเรื่องที่อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ (Comb, 2003) ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาก จะสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีกว่า ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านน้อยหรือไม่มีเลยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cunninigham, Hall and Sigmon (1998) ได้ทำการวิจัยโดยนำกระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อกไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาคลามมอนส์ในรัฐนอร์ทคาโรไลนาประเทศสหรัฐอเมริกา โดยตลอดทั้งปีการศึกษา ครูผู้สอนได้สอนอ่านโดยใช้กระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อก ใช้การวัดและประเมินผลระหว่างการสอน โดยการตอบคำถามจากการอ่านซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านเพื่อความเข้าใจ นอกจากนี้ครูผู้สอนจะทำการสัมภาษณ์และการสังเกต ในการเก็บข้อมูลด้วยปลายปีการศึกษา นักเรียนจะทำข้อสอบทางการอ่าน IRI เพื่อเป็นการประเมินผลการสอนอ่านโดยใช้กระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อก ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนในเกรด 1 ร้อยละ 58-84 มีความสามารถทางการอ่านเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถอ่านบทอ่านที่มีระดับความยากตั้งแต่เกรด 3 ขึ้นไป ร้อยละ 22-28 สามารถอ่านบทอ่านที่มีระดับความยากเท่ากับเกรดที่ตนเองอยู่ร้อยละ 10-17 สามารถอ่านบทอ่านที่มีระดับความยากต่ำกว่าเกรดที่ตนเองอยู่ นักเรียนในเกรด 2 ร้อยละ 68-76 มีความสามารถทางการอ่านเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถอ่านบทอ่านที่มีระดับความยากตั้งแต่เกรด 4 ขึ้นไปร้อยละ 2-9 สามารถอ่านบทอ่านที่มีระดับความยากต่ำกว่าเกรดที่ตนเองอยู่ ส่วนค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทางการอ่านของนักเรียนในเกรด 3 เกรด 4 และเกรด 5 เพิ่มขึ้นร้อยละ 90 และ Scarcell & Morgan (1999) ได้ทำการวิจัย เรื่องประสิทธิภาพของการใช้แนวการสอนอ่านตรง โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับแนวการสอนอ่านตรงและกลวิธีการสอนอ่านต่างๆ โดยแนวการสอนอ่านตรงที่ใช้นั้น คือ กระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อก (Four-Blocks) ของ Cunninigham ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเรียนรู้คำ ใช้กลวิธีสอนอ่านคำและกลวิธีสะกดคำ ขั้นจดบันทึก ใช้การเขียนความเรียง ขั้นแนะให้อ่าน ใช้วิธีสอนอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจและขั้นเลือกด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเลือกวัสดุการอ่านด้วยตนเองกับนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนเกรด 1 จำนวน 2 ห้องเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 2 ห้องเรียน ใช้แนวการสอนภาษาแบบ

ธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 ห้องเรียน มีประสิทธิภาพทางการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้รายงานในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงมีแนวคิดว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 น่าจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้สูงขึ้น และทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง สังกัดเทศบาลเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 105 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง สังกัดเทศบาลเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 33 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในครั้งนี้ คือ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพัฒนาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ประกอบด้วย 1) ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเลือกอ่านเอง เป็นกิจกรรมการสนทนากับนักเรียนถึงบทอ่าน บทความและข่าว และถามนักเรียนว่าใครรู้จักบ้าง ย้ายให้นักเรียนตอบคำถาม ครูยกตัวอย่างให้นักเรียนฟัง เพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียนและให้เลือกหนังสืออ่านได้ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง 2) ขั้นเรียนรู้คำเนื้อเรื่องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนหาความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเรื่องจากพจนานุกรมและจำคำศัพท์ทราบความหมายของคำศัพท์และอ่านคำศัพท์ในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง 3) ขั้นแนะให้อ่าน ผูกกลวิธีการเรียนรู้การอ่านเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน ชีตเส้นใต้ใจความสำคัญของเรื่อง จับใจความ และบันทึกการอ่าน โดยศึกษาแล้วสังเคราะห์ความคิดเป็นผังมโนทัศน์หรือผังความคิด และ 4) ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนสะท้อนคิดและเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องและมีนิสัยรักการอ่านและมีมารยาทในการอ่าน

โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์วัดระดับคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ประเมินค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท โดยได้ดำเนินการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ และการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ นำรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการประเมิน แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง รายข้อ (Index of Item Objective Congruence: IOC) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ 1) ก่อนการดำเนินการทดลอง ผู้รายงานได้อธิบายให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจจุดประสงค์ในการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3) ดำเนินการจัดกระทำ (Treatment) โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยตนเอง และ 4) เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้วทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่า t - test แบบ dependent และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อก (Four – Blocks) เป็นแนวทางการสอนทักษะการอ่านโดยให้โอกาสแก่ผู้อ่าน โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ในขณะที่อ่าน ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์จากบทอ่านและเขียนสรุปเรื่องที่อ่านเพื่อทำให้สามารถจดจำเรื่องที่อ่านและเข้าใจรูปแบบการเขียนของผู้เขียน ซึ่งมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่านผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมากขึ้นตามลำดับ โดยผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่ามีความต้องการที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ค้นพบความรู้หรือความจริงด้วยตนเองใช้กระบวนการทางความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาคำตอบ ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยลักษณะกิจกรรมเป็นการส่งเสริมทักษะการอ่าน ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเลือกอ่านเอง 2) ขั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง 3) ขั้นแนะให้อ่าน ฝึกกลวิธีการเรียนรู้การอ่าน และ 4) ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ โดยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อก (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แบบรายบุคคล (Individual Tryout) เท่ากับ 68.18/67.78 ค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) เท่ากับ 70.22/71.48 และค่าประสิทธิภาพแบบภาคสนาม (Field Tryout) เท่ากับ 82.23/87.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง	กิจกรรมระหว่างเรียน (E_1)		ทดสอบหลังเรียน (E_2)	
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ
1. ทักษะการอ่านจับสาระสำคัญ	117.07	84.22	26.27	87.56
2. พินิจการอ่านเพื่อเปรียบเทียบ	89.77	81.61		
3. เรียนรู้การอ่านเพื่อลำดับความ	99.90	81.22		
4. สนุกกับการอ่านเพื่อแสดงเหตุผล	92.07	81.47		
เฉลี่ย	398.80	82.23 (E_1)		87.56 (E_2)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.64/87.47 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 และนักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจกับการเรียนรู้ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ปฏิบัติกิจกรรมได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด มีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และรักษาระเบียบวินัยได้เป็นอย่างดี ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง	กิจกรรมระหว่างเรียน (E_1)		ทดสอบหลังเรียน (E_2)	
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ
1. ทักษะการอ่านจับสาระสำคัญ	111.33	80.10	26.24	87.47
2. พินิจการอ่านเพื่อเปรียบเทียบ	92.73	84.30		
3. เรียนรู้การอ่านเพื่อลำดับความ	100.30	81.55		
4. สนุกกับการอ่านเพื่อแสดงเหตุผล	96.45	85.36		
เฉลี่ย	400.82	82.64 (E_1)		87.47 (E_2)

4. ผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายชื่อของระดับความพึงพอใจที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 3 ลำดับ คือ ลำดับที่ 1 ได้แก่ ข้อที่ 1 เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ข้อที่ 5 มีคำถามแบบทดสอบท้ายบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา ลำดับที่ 3 ข้อที่ 3 เนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย คลายเครียด ข้อที่ 7 กิจกรรมส่งเสริมการทำงานกลุ่ม และข้อที่ 10 ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังในตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 ผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	33	14.70	1.07	44.78**	.000
หลังเรียน	33	26.24	0.87		

ตารางที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อ	ความพึงพอใจในการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.91	0.29	มากที่สุด
2	เนื้อหาเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและสำหรับผู้เรียน	4.73	0.45	มากที่สุด
3	เนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย คลายเครียด	4.76	0.44	มากที่สุด

4	กิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน	4.70	0.47	มากที่สุด
5	คำถามแบบทดสอบท้ายบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา	4.79	0.42	มากที่สุด
6	กิจกรรมท้าทาย กระตุ้นผู้เรียน	4.52	0.51	มากที่สุด
7	กิจกรรมส่งเสริมการทำงานกลุ่ม	4.76	0.44	มากที่สุด
8	กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน	4.64	0.44	มากที่สุด
9	ผังมโนทัศน์ ช่วยให้เข้าใจชัดเจน และน่าสนใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
10	ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.76	0.44	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.72	0.16	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ค้นพบความรู้หรือความจริงด้วยตนเอง ใช้กระบวนการทางความคิดอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาคำตอบ ร่วมกับการใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยลักษณะกิจกรรมเป็นการส่งเสริมทักษะการอ่าน ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเลือกอ่านเอง 2) ขั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง 3) ขั้นแนะให้อ่าน ผูกกลวิธีการเรียนรู้การอ่าน และ 4) ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ และผลการสอบถามความคิดเห็น และความต้องการของครูผู้สอนภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีความคิดเห็น และต้องการให้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.23/87.56 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้ เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างและพัฒนาขึ้น ผู้รายงานได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องและปรับปรุงแก้ไขค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ครั้ง โดยดำเนินการทดลองกับนักเรียนซึ่งไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (Individual Tryout) ได้แก่ ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) ทดลอง

แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) และทดลองแบบภาคสนาม (Field Testing) จึงทำให้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการสอนและสอนเสริม ช่วยให้นักเรียนเรียนเกิดการเรียนรู้ มีความแม่นยำเพราะนักเรียนได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่ทราบความก้าวหน้าสำหรับตนเอง สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพราะเห็นประโยชน์ที่ตนเองได้จากการเรียน ทั้งนี้รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวผู้รายงานได้สร้างขึ้นสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของผู้เรียนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ มีรูปภาพสวยงามที่ดึงดูดใจนักเรียน และจัดเรียงลำดับเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปหายาก มีคำชี้แจงที่นักเรียนสามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ให้นักเรียนได้ศึกษาให้เข้าใจ และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง กิจกรรมฝึกมีความหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ ทำให้นักเรียนอยากปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่มีความหลากหลายเช่นนี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความยั่งยืนให้นักเรียนอยากจะทำกิจกรรม

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสนใจ และตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี มีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สนุกกับการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเลือกอ่านเอง เป็นกิจกรรมการสนทนากับนักเรียนถึงบทอ่าน บทความและข่าว และถามนักเรียนว่าใครรู้จักบ้าง ยั่วให้นักเรียนตอบคำถาม ครูยกตัวอย่างให้นักเรียนฟังเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียนและให้เลือกหนังสืออ่านได้ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง 2) ขั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนหาความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเรื่องจากพจนานุกรมและจำคำศัพท์ ทราบความหมายของคำศัพท์และอ่านคำศัพท์ในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง 3) ขั้นแนะให้อ่าน ฝึกกลวิธีการเรียนรู้การอ่านเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนขีดเส้นใต้ใจความสำคัญของเรื่อง จับใจความ และบันทึกการอ่านโดยศึกษาแล้วสังเคราะห์ความคิดเป็นผังมโนทัศน์หรือผังความคิด และ 4) ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนสะท้อนคิดและเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง และมีนิสัยรักการอ่านและมีการถ่ายทอดในการอ่านทำให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ และลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะฝึกหาความรู้สนุกสนาน

4. ผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind

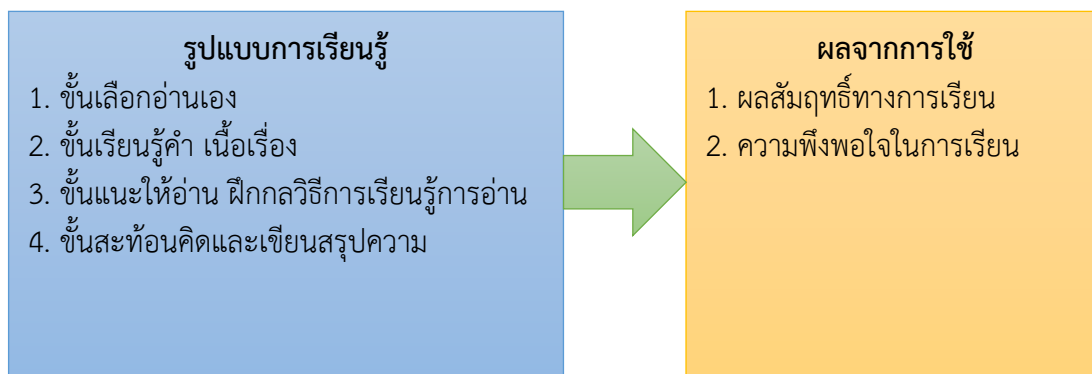

Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้รายงานได้พัฒนาขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว มีเนื้อหาที่ใกล้ตัว และมีกิจกรรมที่หลากหลาย และได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนอย่างมีความสุขสนุกกับการเรียนรู้ได้รับประโยชน์และประสบการณ์ตรง นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอูษณีย์ ขำกัน (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้แนวการสอนแบบโฟร์บล็อกส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิวัติ จรัสดี (2557) ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก ได้ผลที่สอดคล้องกันว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

4.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะด้วยนักเรียนได้เรียนรู้จากรูปแบบการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนที่สามารถของผู้เรียน และมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูควรสร้างให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้น เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อบทเรียนอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเลือกอ่านเอง 2) ขั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง 3) ขั้นแนะให้อ่าน ฝึกกลวิธีการเรียนรู้อ่าน 4) ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) และผลจากการใช้ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ความพึงพอใจ ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในส่วนต่างๆ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นอย่างดีก่อนที่จะนำไปใช้กับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างเหมาะสม

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียน และการปฐมนิเทศนักเรียนก่อนใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ครูผู้สอนควรนำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมีการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพราะวิธีการสอนแบบนี้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 ควรมีการสร้างและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มากขึ้น

2.3 ควรจะมีการศึกษาพฤติกรรมด้านอื่น ๆ หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคโฟร์บล็อกส์ (Four Blocks) ร่วมกับใช้เทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เช่นทัศนคติ เจตคติต่อการเรียน การทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

นิธิวดี จรัสดี. (2557). การพัฒนาการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal**. 7(1). 124.

โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง. (2560) **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. สระบุรี: โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง.

อุษณีย์ ขำกัน. (2547). การพัฒนาความสามารถทางการอ่านภาษาไทย โดยใช้แนวการสอนแบบโฟร์บล็อก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cunningham, Hall and Sigmon. (1998). **Four – Blocks**. From www.Four-Blocks.com/research. Retrieved December 18, 2002.

Comb. (2003). **Reader and writers in middle grades**. New Jersey: Pearson.

Golden & Gultire. (1996). **Four – Blocks**. From https://book.pbnu.ac.th/multim/thesis/72724/72724_chapter2.pdf. Retrieved July 5, 2019.